

1234567

שכבר נטרד מארץ החיים, וכמה פרכוסין תפרכס עד שובה. ואם אינה נמחקת משם רק נפגמת, החיות ורוחניות הנכלל במקומה ברשות עליון קובע לו דין עד שתכתב שם הצורה לחיים העליונים. ובוזה יובן למשכילים שכרן של צדיקים ושל בינוניים וכו'. ארורה האדמה בעבורך, גרמת שבלבלת היכל מלך, בעצבון תאכלנה, כל אותם הקללות ומעוטים שגרמת שם במעשיך הרעים, כי שממית בידים תתפש והיא בהיכלי מלך [משלי ל, כח], מחמת מעשיך, בעצבון בדין גהינם, תאכלנה, עד שיתעכל, כל ימי חיך שם וכל הימים אשר בחרת לחיות בתאות הגוף ולא המתה עצמך על דברי תורה, על דרך מה יעשה אדם ויחיה ימות [תמיד לב ע"א], אדם כי ימות באהל, שם בעצבון תאכלנה ותעכל אותם.

יש נשמה שנגזר עליה טבילה בעלמא, ויש מי שנגזר עליה דין שעה, ויש שנגזר עליה דין שלשה, ויש דין שבעה, ויש דין שלשים, ויש דין י"ב חודש, הכל לפי מעשיו ופגמו בשורש נשמתו. וקוץ ודרדר תצמיח לך, עם היות שאומרים נהר דינור אין עניינו מאש, וטובל ועומד שם תוך האש לבד, אלא כמה קוצים ודרדרים דנים אותו שם, הכל כפי רשעתו במספר, ואפילו מה שגרמת אל הכחות החיצונים למרוד ולהטיח נגד הקדושה במעשיך, גם מזה תענש, וזהו וקוץ ודרדר תצמיח לך שם ואכלת את עשב השדה.

אחר כך נגזר עליו שלא יכנס בגן עדן, ולא יהיה נדון, אלא כך ימים ישב חוץ לגן עדן, ואינו אוכל בתרומת הקדשים, אלא נזון מעשב מאכל גרוע, ואחר כך נידונית שלא תתרפא ממכותיה ומנשיכותיה אלא מארכת בחלייה, עד שתתרפא ממחץ מכות נהר דינור, שהוא אש גהינם עליון. והיינו בזיעת אפך תאכל לחם עד שובך אל האדמה אשר ממנה לוקחת, עד שתחזור אל המקום אשר ממנה חוצבה, מפני שהכל היה מן העפר עליון עפר קדוש, והכל שב אל העפר, כי עפר אתה ואל עפר תשוב, ואל עפר עליון תשוב.

וביון שהנשמה עלתה ותקנה עצמה, מה נעשה מן הגוף, מיד הנשמה מחלצת הגוף בחליצת עצמות, והיינו ויקרא האדם שם אשתו חוה, אינה חיה ממש, אמנם יש לה קצת חיות חוה, כי היא היתה אם כל חי באמת, מהחומר והגוף נובע כל שכרו, א"כ הגוף ודאי אם לכל חי, לנפש שהיא חיה בדירה ידועה בחצר מות, ואל הרוח בגן עדן של מטה, ואל הנשמה בגן עדן של מעלה, אם לכל במעשיו, וראוי שגם לגוף יהיה לו חלק בעדון. ואחר השכר הזה יש לו שכר נוסף שהיא התחיה, והיינו ויעש ה' אלהים לאדם ולאשתו, הנשמה והגוף יחד, כתנות עור וילבישם, כדכתיב [איוב י, יא] עור ובשר תלבישני. ולזה רמז באולי ר' מאיר דכתב בספרו כתנות אור [בראשית רבה כ, כט], שלבוש התחיה יהיה מטל עליון ומאור הקדוש. אשרי מי שעמד בסוד ה'.

פרק שלשה וארבעים

תיבות שבברכת כהנים, לומר יחולו על ראשך הברכות שבשלשה פסוקים אלו שהם ט"ו. ומנהג לברך בשבת קודש, ובפרט בלילי שבת, סוד שבת מלכתא שהם בינה ות"ת למטה במלכות כנוצר למעלה. ובסוד נפש

אמרו בפרק גידול בנים [בסוף ספר ראשית חכמה] כשישים אדם ידו על ראש הקטן מתברך, שנאמר [בראשית מח, יד] וישלח ישראל את ימינו, וכתיב [שם כ] ויברכם ביום ההוא לאמר, כי ביד האדם ט"ו פרקים כמנין ט"ו

יתירה שעל המברך ומתברך יחולו הברכות, ועוד כי אין שטן ופגע רע בשבת שיקטרג על הברכה, שנדחו מערב שבת לנוקבא דתהומא רבה. וצורך גבוה הוא לברך האדם בניו בשבת. ואם יש לו בת גם היא יברכה, ובפרט כליל שבת. והמשכיל יבין מעצמו כי כנים דברינו, ואני הרגלתי בעצמי לכוין באברי היד כנזכר. ועוד לכוין בברכת כהנים שבו נכלל בני חיי ומזוני, שמוצאם מיו"ד וא"ו ה"א ראשונה של השם, שביברך הוא מציאות היו"ד, וביאר מציאות יו"ד וה"א יחד, ובישא מציאות יה"ו, ומתיבות פסוק ישא מתרבה שם יה"ו לששה צרופים, ובין כולם הם תשע, כזה י"ה י"ה וג' אותיות יה"ו בונות ששה בתים, הם תשע תקוני זעיר שכולם מושפעים בסוד הברכה לה"א אחרונה מלכות. והנה השם שלם בה, ולכן בתפלה בא אחריה ברכת שים שלום שהוא אבר השלום המתייחד עם מלכות להוליד בדומה. וכל זה הוא בכוונת פרקי היד המכוונת נגד ט"ו אותיות ברכת כהנים כנזכר, אך בפה אני אומר על המתברך ונחה עליו רוח חכמה ובינה רוח עצה וגבורה רוח דעת ויראת ה' [ישעיה יא, ב], ופסוק זה מכוון מאד למבין אותו לאשורו. ומלבד כי מעורר רוחניות הספירות מחכמה ולמטה, עוד בו רמז וסוד להשרות הנשמה והרוח והנפש, ונפש המשכלת והחיונית, על החמשה חושים הנרמזים בפסוק והריחו ביראת ה' הבא אחריו. עוד יורה על ההשגה העתידה שהיא כתנות אור שהיא הנהגת הספירות, כפי אשר היתה מחייבת החכמה עליונה, שבאמת היא נקראת א"ה, והיא הצפייה הנכספת למשה רבינו ע"ה, שעליה שאל הראני נא את כבודך [שמות לג, יח], להיות כי זכה לקירון פנים ופשט בקצת לבושי עור כדרכיב [שם ג, ה] של נעליך מעל רגליך. ולהיות שבו היה מעורב כתנות אור עם עור, לכך נאמר לו [שם לג, כ] כי לא יראני האדם וחי, בלבושים

אלו. אמנם הוא זכה מחמת הקירון שבפניו דוקא לצפיית אחרים, שהיא אחרים מההנהגת עץ החיים לא צפייה גמורה, וכל זה נרמז בפסוק ונחה עליו רוח חכמה וגו'.

עוד אמרו שם [בראשית חכמה פרק גידול בנים] שלכך משימים יד על ארון המת או על הקבר לבקש רחמים על המת, לפי שבידו של אדם ט"ו פרקים כמנין ט"ו תיבות שבפסוק [ישעיה כו, יט] יחיו מתים וגו', ואז יאמרו ונחך ה' תמיד וגו', ובנו ממך וגו' [שם נח, יא-יב], שיזכה להעלות נפשות הרשעים מתוך הגהינם מדי עברו שם כנדרש למעלה.

עוד יש ביד י"ד פרקים, וידוע סודם הבא בפסוק [במדבר יד, יז] ועתה יגדל נא כח אדני, כי בבינה יש בה כ"ח עתים, וזהו ובתבונה משנה עתים, וממנה נמשך הכח למלכות אדני, וממנה מתפשטים כ"ח מחנות הלבנה העליונה, ומכחה מתראים בלבנה התחתונה י"ד ימניים וי"ד שמאליים, והם שתי ידות משולבות אשה אל אחותה, ובכל יד חמש אצבעות, וימין יו"ד ה"א שמאל וא"ו ה"א, ויד ימין ושמאל הם י"ד אותיות שהם ה' אלהינו ה', וי"ד אחרים תמורתן כנודע שבהם מעוררים כח החסד העליון. והמבין טעם סמיכת כהן גדול על האברים הנקרבים על גבי המזבח, יבין טעם שימת היד על המת או על קברו.

ובין דאתא לידן פסוק [בראשית מח, כ] ויברכם ביום ההוא, לא אמנע עצמי מלכתוב פרפרת אחד שיש לי בו, והוא, כי יעקב בירך אפרים ומנשה שכל ישראל יתברכו בהם ויאמרו ישימך אלהים כאפרים וכמנשה, ולא ראינו שנתקיימה ברכה זו באדם שמברך בנו או תלמידו. אך כשנעמוד על דעתנו נראה שלא נפל דבר מדברי יעקב ארצה. הנה הילדים הנולדים אחר מעט ימים תחלת דיבורם הוא יאכ"ו, וגם שהנשים הקלות מרגילות לומר אח"ו, התינוק מעצמו היה אומר יאכ"ו. והטבע החכם הרגיל

אותו לומר כך, שהוא מברך את עצמו ואומר י'שימני א'להים כ'אפרים ו'כמנשה, או י'שימכם א'להים כ'אפרים ו'כמנשה, והוא מברך אביו ואמו שהולידוהו. וזה להיות כי העולם נברא בלשון הקודש [בראשית רבה יח, ו], וכח מוצא כל הנבראים הם מרוחניות העולם, ונכלל באותיות התורה שהם כ"ב חפצים וגוף אחד. וזו היתה חכמתו של אדם הראשון בקריאת שמות, שידוע שרוחניות הנכלל בשי"ן ומ"ם פתוחה וביו"ד ובמ"ם סתומה, ובכחם ורוחניותם ברא הבורא שמים, וכן ארץ בא' ור' וצ', וכן שור בשי"ן וא"ו רי"ש, וכן על זה הדרך בכל הנבראים, כנבאר בתקון נ"ז [צא ע"ב] בדרוש משמות הרבה אשר למטטרון, שאמר כי נקרא בששים רבוא שמות של מלאכים. ובתקון ששים [צג ע"ב] אמר למה מטטרון נקרא מטה, ולמה משה נשתמש במטה לא כן שאר נביאים. ועיין בתקון ס"ח [צט ע"א] מזה, ושמטטרון מתהפך לארבע פנים, וכללות צורת אדם מכל מה שנברא בשמים ובארץ. ולהיות שכל העולם נברא ברוחניות התורה, מזה הוכיח ר' שמעון בן יוחאי בפרשת תרומה דף קס"א [ע"א] שהמשתדל בתורה כ"י [כביכול] הוא מקיים העולם, דאמר קב"ה אסתכל בתורה וברא עלמא.

צא ולמד כח אותיות התורה, ידוע כי צורת הנשמה מחוברת מאותיות הקודש כסדרי המצוות אלו יעשה אותם האדם וחי בהם ממש, כי יתלוו אליו החיים והשלום על נשמתו בעליונים, וממנו יגיע אל האדם הגופני חיים וחסד, ויתחזק כל אבר מאברי הנשמה בכח רוח

אלהים חיים, ואם יעבור אדם על המצוות אז ישתנו סדרי האותיות אשר בנשמתו ויכתבו לעבירה שעשה, שנאמר [יחזקאל לב, כז] ותהי עונותם על עצמותם, חקוקים, והנה הוא בכף חובה, וה' בעל החיים סר מעליו, והאבר ההוא אם הנשמה תלויה בו מיד מת או נכרת, ואם אין הנשמה תלויה בו הוא חולה או נפסד, בסוד והפקדתי עליכם בהלה וכו' [ויקרא כו, טז].

ונחזור לדרושנו, שלהיות כי הטביע הטבע מלאה זו בפי התינוקות כנדרש, גם הילדים שאינם מבני עמנו תחלת דיבורים יאכ"ו כנזכר. וכבר נודע ממעשה אשר אירע כי ילד אשר לא ישמע לדבר בשום לשון, תחלת דיבורו יהיה לשון הקודש, כי בעל הטבע שהוא אלהים בגימטריא (טבע) [הטבע], הטביע כן בעולמו בסוד אותיות תורתו שבה נסתכל וברא העולם.

וסמך על מה שמשימים החומש לילדים מראשותיהם, הוא מפסוק זה ספר תולדות אדם [בראשית ה, א], שביום שקורין לו שם משימין ספר תורת כהנים מראשותיו, וכשמגיע ללמוד שהוא כבן חמש שנים מתחילים לו בספר ויקרא, שהעולם מתקיים בהבלם כמו בזכות הקרבנות, אל תגעו במשיחי, ירצה בשיחת התינוקות, ועוד התחלתם בספר ויקרא מועיל לטהרתם אחר שיצאו משני ערלה, ויש סמך לזה במדרש רבה. ואמרו [ספר חסידים סי' תתשלח] כי מן השמים עוזרים לקטן, וכן כתוב [תהלים קטז, ו] שומר פתאים ה', ולא ינום ולא יישן שומר ישראל [שם קכא, ד].

פרק ארבעה וארבעים

נוגע לשלמות מלאכתנו בחיבור הזה, כאשר ישפוט כל מעיין, על כן שבתי וראה כי טוב הוא להציע כוונה זו פה כפי דרכי המקובלים. ובפרט

הרבה כוונות מצינו בספר הזהר בפסוק שמע ישראל, ובתקונים ובמפרשים, אשר לא יכילם ספר. ולהיות כי ידיעת כוונת יחוד זה